

İntihal | Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teyit edildi.

| This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.

7518 SAYILI KANUN VE CEBRİ İCRA KANUNU TASLAĞI IŞIĞINDA KRİPTO VARLIKLARDA HACİZ

SEIZURE OF CRYPTO-ASSETS IN LIGHT OF LAW NO. 7518 AND THE DRAFT LAW ON COMPULSORY ENFORCEMENT

Dr. Merve Çağlak Melez*

ÖZ

Son yıllarda hızla gelişen dijital teknolojiler, finansal piyasalarda köklü değişimlere yol açmış ve bu değişimin en somut örneklerinden biri olarak kripto varlıklar ortaya çıkmıştır. Blok zinciri (blockchain) teknolojisi ile desteklenen ve merkezi bir otoriteye bağlı olmayan bu varlıklar, geleneksel finans sistemlerinden bağımsız bir şekilde işlem görmekte olup, bu yönleriyle hukuk düzeni bakımından önemli tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Özellikle kripto varlıkların hukuki niteliği ve bunların cebri icra yoluyla haczedilip haczedilemeyeceği meselesi, icra ve iflas hukukunun klasik kuralları çerçevesinde ele alınması güç sorunlar doğurmaktadır. Kripto varlıkların maddi bir varlık niteliği taşıması, merkezi bir kayıt sistemine dayanmaması ve çoğu zaman üçüncü kişiler nezdinde bulunmaması, haciz sürecinin nasıl işletileceği konusunda belirsizliklere yol açmaktadır. Bu durum, icra ve iflas hukuku kapsamında teknolojiye uyumlu, açık ve uygulanabilir düzenlemelere duyulan ihtiyacı açıkça ortaya koymaktadır. Türkiye'de 2023 yılında yürürlüğe giren 7518 sayılı Kanun ile kripto varlık hizmet sağlayıcılarının hukuki statüsü ve denetim çerçevesi belirlenmiş olmakla birlikte, bu düzenlemenin icra hukuku bakımından etkisi büyük ölçüde dolaylı niteliktedir. Buna karşılık, Cebri İcra Kanunu Taslağı kripto varlıkların haczedilebilirliğini doğrudan ele alarak bu alanda önemli bir adım atmıştır. Bu çalışmada, mevcut hukuki düzenlemeler ışığında kripto varlıkların haczi konusu ele alınmakta; konu hem teorik hem de pratik boyutlarıyla değerlendirilmektedir. Ayrıca, mevcut düzenlemelerin yetersiz kaldığı noktalar tespit edilerek, kripto varlıkların cebri icra sürecine etkin şekilde dâhil edilebilmesine yönelik çözüm önerileri ortaya konulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kripto varlıklar, icra hukuku, haciz, 7518 sayılı Kanun, Cebri İcra Kanunu Taslağı.

* Arş. Gör. Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Ana Bilim Dalı.

📞 0000-0001-5659-589X ✉ mervecağlak@erciyes.edu.tr

Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

This work is licensed under Attribution-NonCommercial 4.0 International.

ABSTRACT

In recent years, rapidly developing digital technologies have led to profound transformations in financial markets, with cryptocurrencies emerging as one of the most tangible outcomes of this change. Supported by blockchain technology and operating independently of any central authority, these assets function outside traditional financial systems, thereby giving rise to significant debates within the legal order. In particular, the legal nature of crypto assets and the question of whether they can be seized through compulsory enforcement pose challenges that are difficult to address within the framework of classical rules of enforcement and bankruptcy law. The fact that crypto assets lack a physical existence, do not rely on a centralized registration system, and are often not held by third parties creates uncertainty regarding the manner in which seizure proceedings should be conducted. This situation clearly demonstrates the need for clear, applicable, and technology-compatible regulations within the scope of enforcement and bankruptcy law. In Türkiye, the enactment of Law No. 7518 in 2023 established the legal status and supervisory framework of crypto asset service providers; however, its impact on enforcement law has remained largely indirect. By contrast, the Draft Code of Compulsory Enforcement constitutes an important step by directly addressing the attachability of crypto assets. This study examines the seizure of crypto assets in light of the existing legal framework, addressing the issue from both theoretical and practical perspectives. Furthermore, it identifies the shortcomings of the current regulations and puts forward proposals aimed at ensuring the effective inclusion of crypto assets in compulsory enforcement proceedings.

Keywords: Crypto-assets, enforcement law, seizure, Law No. 7518, Draft Law on Compulsory Enforcement.

GİRİŞ

Son yıllarda dijitalleşmenin hızla artması finansal piyasalarda önemli dönüşümlere yol açmıştır. Bu dönüşümün en somut yansımalarından biri kripto varlıkların (kripto para, token, dijital menkul kıymetler vb.) ortaya çıkması olmuştur. Kripto varlıklar, merkeziyetsiz yapıları ve blockchain teknolojisine dayalı yenilikçi altyapıları sayesinde geleneksel finansal sistemlerden bağımsız bir şekilde işlem görebilmektedir. Bu bağımsız yapı yatırımcılara yeni ve alternatif fırsatlar sunmakla birlikte hukuk düzeni ile finansal denetim mekanizmaları açısından önemli düzenleme ve uyum sorunlarını da beraberinde getirmektedir. Kripto varlıkların dijital doğası, onları diğer finansal varlıklardan ayırmakta ve hukuki süreçlerde özellikle alacak tahsili ile borç tasfiyesinde belirgin farklılıklar ortaya çıkarmaktadır.

Türkiye’de dijital varlıkların hukuki statüsü ve düzenlenmesi konusunda önemli bir adım 2023 yılı itibarıyla kabul edilen 7518 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik neticesinde atılmıştır. Kanun, sermaye piyasası düzenlemelerinde önemli değişiklikler yaparak kripto varlıkların hukuki çerçevesini netleştirmeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda kripto varlıkların haciz işlemlerine ilişkin yaşanan belirsizliklerin giderilmesine yönelik düzenlemelere yer verilmektedir. İlgili düzenlemeler söz konusu varlıkların mali hukuk ile icra hukuku kapsamında nasıl değerlendirileceğine dair önemli ipuçları sunmaktadır. 7518 sayılı Kanun’un yanı sıra Cebri İcra Kanunu’nu taslağında da kripto varlıkların haczine ilişkin önemli düzenlemelere yer verildiği görülmektedir.

Kripto varlıkların haczi, klasik para birimleri ve fiziksel malların haczinden farklı olarak çeşitli pratik ve hukuki sorunlar doğurabilmektedir. Kripto varlıkların değeri, merkeziyetsiz yapıları gereği dalgalı bir seyir izlediğinden haciz işlemleri açısından bu varlıkların doğru bir biçimde tespit edilmesi, izlenmesi ve likide dönüştürülmesi önem taşımaktadır. Ayrıca kripto varlıkların saklandığı dijital cüzdanların gizliliği ve güvenliği haciz işlemlerinin uygulanabilirliği üzerinde doğrudan etkili olmaktadır. Bu bağlamda 7518 sayılı Kanun ve Cebri İcra Kanun Taslağı’ndaki düzenlemeler, kripto varlıkların haczedilebilirliğini netleştirmekte ve uygulama usullerine dair önemli yönlendirmeler sunmaktadır.

Çalışmamızda 7518 sayılı Kanun ile Cebri İcra Kanunu Taslağı’nda yer alan düzenlemeler esas alınarak kripto varlıkların haczine ilişkin hukuki çerçeve incelenmiştir. Ayrıca mevcut düzenlemelerin icra hukuku ile uyumu değerlendirilmiş ve uygulamada karşılaşılan pratik sorunlar tartışılmıştır. Bu bağlamda kripto varlıkların haczi ile ilgili olarak yapılan düzenlemelerin dijital ekonomi ve hukuk arasında köprü kurma noktasında nasıl bir rol oynayabileceği de ortaya konulmuştur.

I. KRİPTO VARLIKLARIN TANIMI

Kripto varlık kavramı, Avrupa Birliği nezdinde kripto varlıklara ilişkin yeknesak kuralların oluşturulması amacıyla kabul edilen 2023/1114 sayılı Kripto Varlık Piyasaları Yönetmeliği’nde (Markets in Crypto Assets Regulation) tanımlanmaktadır. Yönetmeliğin “Tanımlar” başlıklı üçüncü maddesinde kripto varlıklar; *“dağıtık defter teknolojisi veya benzer bir teknoloji kullanılarak elektronik olarak aktarılabilen ve saklanabilen bir değer ve hakkın dijital*

temsili” olarak ifade edilmektedir¹. Hukukumuzda ise ilk olarak Ödemelerde Kripto Varlıkların Kullanılmamasına Dair Yönetmelik kapsamında;

Bu Yönetmeliğin uygulanmasında kripto varlık, dağıtık defter teknolojisi veya benzer bir teknoloji kullanılarak sanal olarak oluşturulup dijital ağlar üzerinden dağıtımı yapılan, ancak itibari para, kaydi para, elektronik para, ödeme aracı, menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı olarak nitelendirilmeyen gayri maddi varlıkları ifade eder.

şeklinde tanımlanmıştır². Sermaye Piyasası Kanunu’nun “Kısaltmalar ve tanımlar” başlıklı üçüncü maddesine de 7518 sayılı Kanun değişikliği neticesinde kripto varlık eklenmiştir. Söz konusu düzenlemeye göre kripto varlık; “*Dağıtık defter teknolojisi veya benzer bir teknoloji kullanılarak elektronik olarak oluşturulup saklanabilen, dijital ağlar üzerinden dağıtımı yapılan ve değer veya hak ifade edebilen gayri maddi varlıkları*” ifade etmektedir³. Bütün bu tanımlamalardan anlaşıldığı üzere kripto varlıkların temelinde dağıtık defter teknolojisi veya benzer bir teknoloji yatmaktadır.

İlk olarak 1991 yılında Stuart Haber ve W. Scott Stornetta tarafından⁴ açıklanan dağıtık defter teknolojisi (DLT), dijital varlıklar üzerinde işlemleri kaydetmek, paylaşmak ve senkronize etmek için merkezi bir otorite bulunmayan bir ortam sağlayan yıkıcı bir teknoloji olarak ifade edilmektedir⁵. Bir başka deyişle verilerin merkezi otoriteler tarafından kontrol edilmediği ve katılımcılar tarafından dağıtık bir şekilde tutulduğu bir teknoloji dağıtık defter teknolojisidir⁶. Dağıtık defter teknolojisi, yazılım sistemlerinin otonom bir biçimde çalışabilmesini mümkün kılmaktadır. Bu sayede merkezi bir otoriteye ihtiyaç duyulmadan sistemlerin yönetimi gerçekleştirilebilmektedir. İşlemlerin otonom bir şekilde gerçekleştirilmesi hata oranlarını azaltarak verimliliği artırma potansiyeli sunmaktadır.

Dağıtık defter teknolojisinin en yaygın ve en bilinen uygulamalarından biri blok zinciri teknolojisidir. Blok zinciri, dağıtık defter teknolojisinin temel bir uygulaması olarak verilerin güvenli, şeffaf ve değiştirilemez bir şekilde kaydedilmesini sağlayan bir yapıdır. Her blok, bir önceki blok ile zincirleme şekilde bağlantılıdır ve bu şekilde veri bütünlüğü güvence altına alınmaktadır. Merkezi bir otoriteye gerek duymadan işlemlerin doğrulanmasını ve kaydedilmesini sağlayan blok zincirinde, her işlem ağdaki tüm katılımcılar tarafından

¹ Avrupa Birliği Resmî Gazetesi, L 150/40 (9 Haziran 2023).

² Resmî Gazete, no. 31456 (16 Nisan 2021).

³ Resmî Gazete, no. 32590 (2 Temmuz 2024).

⁴ Stuart Haber and W. Scott Stornetta, “How To Time-Stamp a Digital Document”, *Journal of Cryptology*, 3, (1991), 99–111.

⁵ Dirk Bullmann, Jonas Klemm and Andrea Pinna, “In Search for Stability in Crypto-Assets: Are Stablecoins the Solution?”, *Occasional Paper* No 230 (2019), European Central Bank, <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecb.op230-d57946be3b.en.pdf> (Erişim Tarihi: 09.12.2024), 6; Claudia Antal, Tudor Cioara, Ionut Anghel, Marcel Antal, Ioan Salomie, “Distributed Ledger Technology Review and Decentralized Applications Development Guidelines”, *Future Internet* 13/62 (2021), 1; Dmitry Kochergin, “Crypto Assets: Economic Nature, Classification and Regulation of Turnover”, *International Organisations Research Journal*, 17/3, (2022), 76; Arzu Neşe Bakkaloğlu, *Dijital Para* (Ankara: Astana Yayınları, 2023), 59.

⁶ Emre Şafak vd., “Dağıtık Defter Teknolojileri ve Uygulama Alanları Üzerine Bir İnceleme”, *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 29 (2021), 43; Silvia Bartolucci and Andrei Kirilenko, “A Model of The Optimal Selection of Crypto Assets”, *Royal Society Open Science*, 7, (2020), 1; Uğur Bulut, “Kripto Varlıkların Haczi ve Paraya Çevrilmesi”, *Terazi Hukuk Dergisi*, 203 (2023), 54,55.

doğrulmaktadır⁷. Bu sayede işlem güvenliği ve şeffaflık sağlanmaktadır. Dolayısıyla blok zincirinin en önemli özelliği verilerin dağıtık bir ağda saklanması ve her bir katılımcının işlemleri doğrulamak için eşit haklara sahip olmasıdır.

Özellikleri ve işleyişi dikkate alındığında blok zincirin özellikle kripto varlıklar gibi dijital varlıkların işlem güvenliğini temin etmek için hayati bir altyapı sunduğu açıktır. Zira kripto varlıklar, blok zinciri üzerinde güvenli bir şekilde kaydedilir, transfer edilir ve doğrulanır⁸. Örneğin, Bitcoin ve Ethereum gibi kripto para birimleri işlemlerini blok zinciri üzerinde gerçekleştirmektedir. Bu sayede merkezi finansal kurumlara veya aracılar ihtiyacı duyulmadan kullanıcılar birbirlerine güvenli ve anonim bir şekilde ödeme yapabilmektedirler. Blok zincirinin sunduğu bu yapı kripto varlıkların güvenli ve değiştirilemez bir ortamda işlem görmesini sağlamaktadır.

Sonuç olarak, dağıtık defter teknolojisi, blok zinciri ve kripto varlıklar arasındaki ilişki merkeziyetsiz bir dijital ekonomi yaratma potansiyeline sahip güçlü bir altyapıyı temsil etmektedir. Bu üç teknoloji, finansal sistemlerin dışında tedarik zinciri yönetimi, dijital kimlik doğrulama ve daha birçok alanda da yenilikçi çözümler sunma kapasitesine sahiptir.

II. KRİPTO VARLIKLARIN LİSTELENMESİ

Kripto varlıkların finansal piyasalardaki artan önemi söz konusu varlıkların güvenli, şeffaf ve düzenli bir biçimde işlem görmesini gerekli kılmıştır. Bu gereklilik listeleme süreçlerinin hukuki ve düzenleyici esaslara bağlanmasını zorunlu hale getirmiştir. Menkul kıymet piyasalarında borsaya kote olma süreçlerinde olduğu gibi kripto varlıkların da organize piyasalarda işlem görebilmesi için belirli niteliklere sahip olması ve bazı standartları karşılaması gerekmektedir.⁹ Bununla birlikte kripto varlıkların merkeziyetsiz yapısı, yenilikçi teknolojik özellikleri ve ekonomik fonksiyonlarındaki çeşitlilik özel düzenlemelerin gerekliliğini doğurmuştur.

Listeleme işlemi, bir varlığın alım satımına açılmasının ötesinde, onun hukuki statüsünü ve piyasa güvenliğini belirleme işlevi de görmektedir. Bir kripto varlığın listelenmesi; yatırımcı koruma mekanizmalarının devreye girmesine, mali düzenin sağlanmasına ve ekonomik sistem içinde o varlığın tanınırlığının artmasına hizmet etmektedir¹⁰. Bu doğrultuda Avrupa Birliği

⁷ Satoshi Nakamoto, "Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System", 1, erişim 5 Eylül 2025, <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>; Bartolucci and Kirilenko, "A Model of The Optimal Selection of Crypto Assets", 1; Fatih Bilgili ve M. Fatih Cengil, "İcra ve İflas Hukuku Yönüyle Kripto Paralar İlişkin Bazı Meseleler", *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7/1 (2019), 100; Burak Aytakin ve Ramiz Arslan, "Bitcoin'in mi Var Derdin Var: Kripto Varlıkların Hukuki Konumu", *Baseak Cora Papers No:9* (2021), 2, erişim 5 Eylül 2025, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3895800; Bakkaloğlu, *Dijital Para*, 60; Deniz Alp İmamoğlu, *Kripto Para Birimleri ve Türk Hukukunda Düzenlenmesi*, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2024, 81.

⁸ Nakamoto, "Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System", 2; Zübeyir Turan, "Kripto Paralar, Bitcoin, Blockchain, Petro Gold, Dijital Para ve Kullanım Alanları", *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11/3 (2018), 4; Aytakin ve Arslan, "Bitcoin'in mi Var Derdin Var: Kripto Varlıkların Hukuki Durumu", 2; Eylül Balıkcı, "Dava ve Takip Konusu Olabilmesi Bakımından Kripto Paralar", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 16/2 (2021), 281; İmamoğlu, *Kripto Para Birimleri ve Türk Hukukunda Düzenlenmesi*, 81,82.

⁹ Dirk A Zetsche vd. "Regulating Libra: The Transformative Potential of Facebook's Cryptocurrency and Possible Regulatory Responses", *University of Illinois Law Review*, 10/2 (2020), 76,78.

¹⁰ Zetsche vd., "Regulating Libra: The Transformative Potential of Facebook's Cryptocurrency and Possible Regulatory Responses", 76.

2023 yılında kabul edilen Markets in Crypto-Assets Regulation (MiCA) ile kripto varlıkların ihracı ve listelemeye kabul süreçlerine ilişkin kapsamlı bir düzenleyici çerçeve oluşturmuştur¹¹. MiCA düzenlemesi, özellikle varlığa dayalı tokenlar (asset-referenced tokens) ve elektronik para tokenları (e-money tokens) gibi belirli kripto varlık türleri için sıkı sermaye yeterliliği, bilgi açıklama ve idare yapısı standartları öngörmektedir. Ayrıca listeleme öncesinde ihraççıların beyaz bülten/teknik doküman (white paper¹²) yayımlaması ve düzenleyici makamlar nezdinde kayıt işlemlerini tamamlaması şart koşulmuştur. Ancak bu yaklaşım, listeleme sorumluluğunu esas olarak ihraççılara bırakmakta ve platformların yalnızca sınırlı doğrulama yükümlülükleri kapsamında hareket etmelerine izin vermektedir¹³.

Kripto varlıklara ilişkin mevzuat düzenlemeleri her geçen gün artmakta olup en son 2024 yılında Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yayımlanan III-35B.1 sayılı *Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcılarının Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Tebliğ* ile III-35B.2 sayılı *Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcılarının Çalışma Usul ve Esasları ile Sermaye Yeterliliği Hakkında Tebliğ* kripto varlık hizmet sağlayıcılarının kuruluşu, çalışma esasları ve faaliyet standartlarına ilişkin ayrıntılı hükümler getirmiştir¹⁴. Bu düzenlemeler, kripto varlıkların yalnızca belirli kriterlere uygun, denetlenen ve lisanslı platformlar üzerinden işlem görmesini öngörmektedir. Böylece organize piyasa niteliği taşıyan platformlarda tutulan kripto varlıkların hukuk düzeni içinde daha belirgin bir ekonomik değere sahip olmalarını sağlamaktadır.

II-35B.1 ve III-35B.2 sayılı Tebliğler, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının faaliyetlerini daha şeffaf ve denetlenebilir kılarken listeleme süreçlerine dair ayrıntılı düzenlemeler getirmektedir. Bu çerçevede Türk hukukunda listeleme yalnızca ihraççının beyanlarına dayanarak yapılmamaktadır. Platformların, listelemeye alınacak kripto varlıkları teknik güvenilirlik, proje şeffaflığı, ihraççı itibarı ve mali denetim gibi unsurlar açısından titiz bir incelemeye tabi tutmaları zorunludur. Ayrıca listeleme sonrasında da platformlara sürekli gözetim ve risk izleme yükümlülüğü getirilmiş ve gerektiğinde varlıkların işleme kapatılması olanağı sağlanmıştır¹⁵. Bütün bu düzenlemeler Türkiye’de daha aktif ve müdahaleci bir yaklaşımın benimsendiğini göstermektedir.

Düzenleyici otoriteler, listelemeye konu olabilecek varlık türlerini belirlerken de risk temelli bir yaklaşım benimsemiştir. SPK tarafından 2024 yılında yapılan açıklamalarda; türev ürün niteliği taşıyan, yatırım hizmeti sunar gibi faaliyet gösteren, gerçekçi iş planı bulunmayan veya spekülasyon nitelikte fiyat hareketlerine açık olan kripto varlıkların listelemeye kabul edilmeyeceği belirtilmiştir. Aynı şekilde yasa dışı faaliyetlerde kullanılması muhtemel varlıklar ile ihraççısı hakkında ciddi hukuki soruşturmalar devam eden projelerin listelemeye alınması da

¹¹ Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on Markets in Crypto-Assets (MiCA).

¹² Beyaz bülten/teknik doküman, genellikle bir kripto varlığın teknik detaylarını, uygulama yönergelerini ve felsefi temellerini ayrıntılı bir şekilde açıklayan kapsamlı bir belgedir. Christopher Amenitsch, “Examination of Cryptocurrency Whitepapers: Impact on Memecoin Returns”, Master’s Thesis, Alpen-Adria-Universität Klagenfurt, 2023, 31,32.

¹³ Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on Markets in Crypto-Assets (MiCA).

¹⁴ Resmî Gazete, no. 32840 (13 Mart 2025).

¹⁵ III-35B.2 sayılı Tebliğ m. 10 vd.

yasaklanmıştır¹⁶. Öte yandan, benzersiz dijital nitelikleri nedeniyle Non-Fungible Token'ların (NFT'ler) da organize piyasa standartlarına uygun bulunmadığı ve yatırımcı koruma rejimine elverişli olmadığı gerekçesiyle listelemeye kabul edilmeyeceği ifade edilmiştir¹⁷. Avrupa Birliği mevzuatında da NFT'ler genel kural olarak MiCA düzenlemesi kapsamı dışında bırakılmıştır. Ancak bir NFT'nin yatırım amacı taşıması ve geniş yatırımcı kitlelerine arz edilmesi hâlinde sınırlı da olsa MiCA hükümlerinin uygulanabileceği öngörülmüştür¹⁸. Türkiye düzenlemelerinde ise NFT'lerin yatırım aracı niteliği taşıyıp taşımadığına bakılmaksızın doğrudan listelemeye konu edilmeleri yasaklanmış ve organize piyasa standardına uygun bulunmadıkları açıkça hükme bağlanmıştır. Bu fark Türkiye'nin NFT'ler konusundaki düzenleyici yaklaşımının Avrupa Birliği'ne kıyasla daha katı ve korumacı olduğunu göstermektedir.

III. GÜNCEL GELİŞMELER IŞIĞINDA KRİPTO VARLIKLARIN HACİZ USULÜ

A. KRİPTO VARLIKLARIN HACZEDİLEBİLİRLİĞİ

Haciz, konusu para alacağı olan kesinleşmiş takipte alacaklının talebi üzerine borçlunun borcuna yetecek miktardaki mal ve haklarına cebri icra yoluyla el konulması anlamına gelmektedir¹⁹. Türk hukukunda hacze konu olabilecek malvarlığı unsurları, İcra ve İflâs Kanunu'nda (İİK) genel ilkeler çerçevesinde düzenlenmiştir.

Kripto varlıkların ekonomik değer taşımaları, sahibine tasarruf yetkisi sağlamaları ve üçüncü kişiler nezdinde nesnel biçimde tanımlanabilir olmaları söz konusu varlıkların hacze elverişli malvarlığı unsuru olarak kabul edilmelerine imkân tanımaktadır. Nitekim UNIDROIT tarafından yayımlanan *Dijital Varlıklar ve Özel Hukuk İlkeleri* dijital varlıkların, özel hukuk çerçevesinde mülkiyet hakkına sahip olabileceklerini ve ekonomik değer taşıyan varlıklar olarak hacze konu olabileceklerini kabul etmektedir²⁰. Hukukumuz kapsamında ise kripto varlıkların hacze konu olup olamayacakları açısından öncelikle İİK m. 85'in dikkate alınması gerekmektedir. İlgili düzenleme uyarınca ekonomik değere sahip olan ve borçlunun mülkiyetinde bulunan her türlü malvarlığı hacze konu olabilmektedir²¹. Ayrıca maddenin son fıkrasında sayılan istisnalar arasında kripto varlıklara özgü bir düzenleme yer almamaktadır. Bu durum açık bir hüküm bulunmamasıyla birlikte ekonomik değer taşıyan kripto varlıkların hacze konu olabilecek malvarlığı unsurları arasında değerlendirilebileceğini göstermektedir²².

¹⁶ Sermaye Piyasası Kurulu, *Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcılarına İlişkin Duyuru* (2024)

¹⁷ Sermaye Piyasası Kurulu, *NFT'lerin Kripto Varlık Platformlarında Listelemeye Konu Edilmemesine İlişkin Açıklama* (2024).

¹⁸ UNIDROIT, *Principles on Digital Assets and Private Law* (2023).

¹⁹ Hakan Pekcanitez vd., *İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2023, 161; Murat Atalı, İbrahim Ermenek ve Ersin Erdoğan, *İcra ve İflas Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2024, 185; Ramazan Arslan vd., *İcra ve İflas Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2024, 292.

²⁰ UNIDROIT, *Principles on Digital Assets and Private Law* (2023) art 4(1).

²¹ Pekcanitez vd., *İcra ve İflas Hukuku*, 166; Atalı, Ermenek ve Erdoğan, *İcra ve İflas Hukuku*, 204;

²² Bu bağlamda borçlunun kripto hesabındaki varlıklar, alacaklının talebi üzerine ihtiyati haciz konusu da olabilir. **Zira** ihtiyati haciz, İİK m. 257 uyarınca borçlunun malvarlığını saklama, devretme veya değerini düşürme riskinin bulunduğu hallerde alacaklının alacağını güvence altına almak amacıyla uygulanabilen geçici bir hukuki korumadır. Kripto varlıklar, yüksek volatilitate ve dijital ortamdaki hareketlilikleri nedeniyle klasik taşınır mallara göre daha kolay devredilebilir veya paraya çevrilebilir. Bu nedenle borçlunun tasarruf yetkisi sınırlanmadığı takdirde alacaklının haklarının korunması tehlikeye girebilir.

Doktrinde de bir malın haczedilebilir kabul edilebilmesi için maddi değerinin bulunması ve devredilebilir olması gerektiği ayrıca haczedilemeyecek mal ve haklar arasında yer almadığı gerekçelerine dayanılarak kripto varlıkların haczedilebileceği ifade edilmektedir²³. Nitekim uygulamada kripto varlıkların haczedildiği ve söz konusu hacze ilişkin uyuşmazlıkların yargı kararlarına yansdığı gözlemlenmektedir²⁴. Bütün bu gelişmeler göz önünde bulundurularak Cebri İcra Kanunu Taslağı'nın İkinci Kısım'ının Birinci Bölümü'nün Beşinci Ayrımı'nın Dördüncü Alt Ayrımı'nda kripto varlıkların haczine ilişkin özel bir düzenlemeye yer verilmiştir. Taslak m. 191'de yer alan "Kripto Varlıkların Haczi" başlıklı düzenlemenin ilk fıkrasına göre; "Borçlunun, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasındaki tanıma giren kripto varlıkları da haczedilebilir." Dolayısıyla ilgili taslağın yürürlüğe girmesi halinde dağıtık defter teknolojisi veya benzer bir teknoloji kullanılarak elektronik olarak oluşturulup saklanabilen, dijital ağlar üzerinden dağıtımı yapılan ve değer veya hak ifade edebilen gayri maddi varlıkların (SPK m.3) haczi açık kanuni bir düzenleme ile belirtilmiş olacaktır.

²³ Dominik Vock ve Dominik Hofmann, "DLT-basierte Token: Pfändung und Konkursbeschlagnahme", *Schweizerische Juristische Zeitung*, 115 (2019), 310; Fatih Bilgili ve M. Fatih Cengil, "İcra ve İflas Hukuku Yönüyle Kripto Paralar İlişkin Bazı Meseleler", *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7/1 (2019), 103; Taner Emre Yardımcı, "İcra Takibi Yoluyla Bitcoin Alacağı'nın İleri Sürülmesi ve Borçlunun Bitcoinin Haczedilmesi", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 23/3 (2019), 114; Balıkcı, "Dava ve Takip Konusu Olması Bakımından Kripto Paralar", 300; Samuel Zogg, "Zwangsvollstreckungsrechtliche Behandlung von Kryptowahrungen" *Recht*, 1, (2020), 10, 11; İlker Mete Özsoy, *Kripto Para Haczi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021, 82; Nilüfer Boran Güneysu, "Dijital Çağda Takip Hukukundaki Gelişmeler", *Dijital Çağda Medeni Yargı*, (ed. Muhammet Özkes), Ankara: Adalet Yayınevi, 2022, 368; Ömer Çon, "Kripto Varlıkların İcra ve İflas Kanunlarında Görünümüne Dair İsviçre Örneği", *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 51 (2022), 242; Gökmen Sezgin, *Takibin ve Haczin Konusu Bakımından Kripto Paralar*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2023, 114; Bulut, "Kripto Varlıkların Haczi ve Paraya Çevrilmesi", 60; Marc D'avoine, "Cryptoassets: Their typology, classification and treatment in a crisis and insolvency", *Eurofenix*, Summer (2022), 16. Bu kapsamda bitcoinler ile ilgili olarak da hukuken haczedilebilir olsalar da fiilen haczin mümkün olmadığı ifade edilmektedir. Nilüfer Boran Güneysu ve Burak Memiş, "Bitcoin ve İcra Hukuku", *Fides Law Review*, 1/1 (2018), 87.

²⁴ "Alacaklı tarafından başlatılan genel haciz yolu ile ilamsız icra takibinde, takibin kesinleşmesinin ardından borçlunun üçüncü kişi konumunda olan Eliptik Yazılım ve Ticaret AŞ. nezdindeki 42.388,99 TL alacağına 89/1 haciz ihbarnamesi ile haciz konulduğu, üçüncü kişi tarafından verilen cevapta haczin ikinci sıraya işlendiğinin ve satış talep edilmesi halinde borçlunun kripto parasının satılarak sıraya göre gönderileceğinin belirtildiği, 27/05/2021 tarihli müzekkerede borçlunun kurum nezdindeki kripto parasının satışı ile satış bedelinin gönderilmesinin talep edildiği, 01/06/2021 tarihinde 41.685,75 TL paranın borçlunun kripto parasının satışı sureti ile dosyaya gönderildiği, 03/06/2021 tarihinde alacaklıya reddiyat yapıldığı, 08/06/2021 tarihli dosya hesabında bakiye alacak bulunmasının ardından 18/06/2021 tarihinde alacaklı'nın haricen tahsil bildiriminde bulunduğu, icra müdürlüğünce dosyanın haricen tahsil beyanı ile kapatıldığı ancak tahsil harcının yatırılmadığı görülmektedir. Alacaklı vekili, istinaf başvurusuna karşı vermiş olduğu 15/10/2021 tarihli dilekçesinde, kripto paranın satışı sureti ile dosya borcunun ödenmesinin ardından hesap edilen bakiye alaktan müvekkilinin vazgeçmesi sonucunda haricen tahsil bildiriminde bulunulduğunu ve dosyanın bu şekilde kapatıldığını beyan etmiş olup, dosya borcunun şikayete konu haciz sonucunda ödendiği, alacaklı'nın beyanı doğrultusunda dosyada haricen tahsile ya da vazgeçmeye dayalı herhangi bir harcın da alınmadığı dikkate alındığında borçlunun şikayeti hakkında haricen tahsil nedeni ile konusuz kaldığından inceleme yapılmaması yerinde görülmemiştir. O halde mahkemece, işin esasını incelenerek tarafların ileri sürdükleri deliller toplanmak suretiyle oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken davanın konusuz kaldığından bahisle işin esasını hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi isabetsiz olup, mahkemece tarafların iddia ve savunmaları dikkate alınmadan, eksik araştırma ve incelemeye dayalı olarak deliller toplanmadan ve incelenmeden hüküm tesis edildiği ve bu aşamada buna ilişkin istinaf denetimi yapılmasını sağlayacak bir karar oluşturulmadığından borçlu vekilinin istinaf başvurusunun 6100 Sayılı HMK'nın 353/1-a-6. maddesi gereğince kabulüne, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına, davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren ilk derece mahkemesine gönderilmesine ilişkin karar verilmesi gerektiği kanaatine varılmakla aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur." İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi, 14.11.2022, E. 2021/3594, K. 2022/3285, www.kazancı.com.tr, E.T. 14.08.25

B. KRİPTO VARLIKLARDA HACZİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN USUL

Kripto varlıkların dijital ve merkezizsiz yapıları klasik cebri icra hukuku açısından önemli tartışmaları beraberinde getirmektedir. Zira bu varlıkların fiziki bir varlık taşımaması, sınır ötesi işlem kabiliyetine sahip olmaları ve anonimlik ilkesine dayanması icra ve iflas hukukunun geleneksel haciz yöntemleriyle nasıl ilişkilendirileceği sorusunu gündeme getirmektedir.

Kripto varlıkların haczi, Cebri İcra Kanunu Taslağı'nın 191. maddesinin gerekçesinde de ifade edildiği üzere kripto varlığın bulunduğu veya saklandığı yer esas alınarak ikili bir sınıflandırma yapılarak ele alınmalıdır. Bu kapsamda, haciz usulünün belirlenebilmesi açısından kripto varlıkların bir kripto varlık hizmet sağlayıcısı nezdinde saklanması ile borçluda bulunan bir kripto cüzdan cihazında muhafaza edilmesi arasında ayırım yapılması gerekmektedir. Zira kripto varlık hizmet sağlayıcıları üzerinden saklanan varlıklar belirli platformlar veya dijital hizmet sağlayıcıları aracılığıyla erişilebilen varlıklarken borçlunun elindeki cüzdan cihazlarında saklanan varlıklar doğrudan kullanıcıya ait özel anahtarlar ile kontrol edilen varlıklardır. Bu ikili ayırım haciz işlemlerinin usul ve esaslarının belirlenmesi bakımından büyük bir önem taşımaktadır. Dolayısıyla her iki durum için ayrı haciz prosedürlerinin uygulanması ve her iki durumun da ayrı ayrı hukuki ve teknik açıdan incelenmesi gerekmektedir.

1. Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıları Nezdinde Saklanan Kripto Varlıkların Haczi

Kripto varlıkların haczi, geleneksel icra ve iflas hukuku kapsamında karşılaşılan çeşitli güçlüklerin yanı sıra dijital ve merkezizsiz yapılarının ortaya çıkardığı yenilikler nedeniyle önemli bir hukuki sorun teşkil etmektedir. Bu bağlamda söz konusu hukuki soruna çözüm getirilmesi amacıyla Türkiye'de kripto varlıklara ilişkin düzenleyici bir çerçeve oluşturulmaya çalışılmaktadır. Türkiye'deki bu sürecin temel yapı taşı ise Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından gerçekleştirilen düzenlemeler belirlemektedir.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'na 7518 sayılı Kanun ile eklenen hükümlerle kripto varlıkların tanımı netleştirilmiş; kripto varlık hizmet sağlayıcılarının kuruluşu, faaliyetleri, sermaye yeterliliği, denetimi ve sorumlulukları ayrıntılı biçimde düzenlenmiştir. Bu düzenlemelerin temel amacı piyasa güvenliğini artırmak, kullanıcıları korumak ve kripto varlık hizmetlerinin şeffaf, etkin ve düzenlenmiş bir ortamda sunulmasını sağlamaktır. Ayrıca anılan hükümler kripto varlıkların haczine ilişkin çeşitli ilke ve esasları belirleyerek sürecin normatif bir çerçeveye oturtulmasını temin etmektedir. Bu kapsamda söz konusu düzenlemeler alacaklıların hak taleplerini düzenlerken kripto varlıkların hukuka uygun ve denetlenebilir şekilde haczedilmesine ilişkin temel ilkeleri de ortaya koymaktadır. Böylece hem piyasa güvenliği ve kullanıcı haklarının korunması sağlanmakta hem de sektörde istikrar ve şeffaflığın artırılması hedeflenmektedir.

7518 sayılı Kanun ile getirilen düzenlemelerden ilki SPK m.35/C/7'de yer alan;

“Müşterilere ait nakit ve kripto varlıklar, kripto varlık hizmet sağlayıcıların mal varlığından ayrı olup, kayıtlar da bu hükme uygun olarak tutulur. Müşterilerin her ne suretle olursa olsun kripto varlık hizmet sağlayıcıları nezdinde bulunan nakit ve kripto varlıkları, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının borçları nedeniyle, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının mal varlığı ise müşterilerin borçları nedeniyle kamu

alacakları için olsa dahi haczedilemez, rehnedilemez, iflas masasına dâhil edilemez ve üzerlerine ihtiyati tedbir konulamaz.”

hükmüdür. İlgili düzenlemede kripto varlık hizmet sağlayıcılarının müşterilerine ait nakit ve kripto varlıkları kendi mal varlıklarından ayrı tutmalarını zorunlu kılınmaktadır. Böylece müşterilere ait kripto varlıklar hizmet sağlayıcısının mali durumu ne olursa olsun güvence altına alınmakta ve bu varlıklar sağlayıcının borçları nedeniyle herhangi bir yasal işlemle karşılaşmamaktadır.

Kripto varlıkların hazine dair diğer bir düzenleme ise “*Kripto varlık hizmet sağlayıcıların denetimi ve uygulanacak yaptırımlar*” başlıklı m.99/B’de yer almaktadır. Söz konusu düzenlemenin yedinci fıkrasına göre;

“Müşterilere ait nakit ve kripto varlıklara ilişkin tedbir, haciz ve benzeri her türlü idari ve adli talepler münhasıran kripto varlık hizmet sağlayıcıları tarafından yerine getirilir. Nakit ve kripto varlıkların bilişim sistemleri vasıtasıyla sorgulanması ve elektronik ortamda haczi hakkında 2004 sayılı Kanununun 78 inci maddesi uygulanır. 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip edilecek alacaklar için de bilişim sistemleri vasıtasıyla sorgulama yapılabilir ve elektronik ortamda haciz tatbik edilebilir. Müşterilere ait nakit ve kripto varlıklara adli makamlarca el konulması hâlinde, el konulan varlıkların Kurulca yetkilendirilmiş saklama hizmeti sağlayan kuruluşlar nezdinde oluşturulan cüzdanlarda muhafazası için gerekli tüm işlemler adli makamlarca tesis edilir.”

SPK m.99/B hükmü haciz işlemleri için doğrudan icra dairesine başvurulmasını öngörmektedir. Bu bağlamda icra dairesi haciz talebinde bulunan alacaklının müracaatı üzerine öncelikle kripto varlık hizmet sağlayıcılarına yazı göndererek borçluya ait kripto varlıkların tespiti sağlayacaktır. Borçlunun kripto varlıklarının tespit edilmesi üzerine İİK m. 89²⁵ ve SPK m. 99/B hükmü uyarınca ilgili varlıkların haczi kripto varlık hizmet sağlayıcılarına iletilecektir. Hatta m. 99/B’de İİK m. 78’e yapılan açık yollama uyarınca bu işlemler Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) sisteminde elektronik olarak da gerçekleştirilebilecektir. Elektronik ortamda haciz işlemleri, kripto varlıkların elektronik ortamda sorgulanabilmesi ve haczedilebilmesi sayesinde daha hızlı ve verimli hale gelecektir. İİK m.78’e yapılan atıf sayesinde UYAP sistemi ile entegrasyon süreci tamamlandığında borçlunun mal varlığını sorgulamak ve varlıklar üzerinden haciz talep etmek mümkün olacaktır. Bu süreçte icra dairesi gerekli sorgulamaları kripto varlık hizmet sağlayıcıları nezdinde yaparak haciz işlemi elektronik ortamda gerçekleştirebilecektir. Elektronik haciz işlemleri özellikle kripto varlıkların sayısal ve dijital yapısının getirdiği avantajlar ile oldukça etkin bir şekilde uygulanabilir. Kripto varlıkların şeffaf ve dijital doğası alacaklıların haklarının korunmasına olanak tanıyacak ve haciz sürecinin hızlanmasını sağlayacaktır. Ancak UYAP üzerinden kripto varlıkların sorgulanması ve haczi için gerekli altyapı eksik olması sebebiyle halihazırda işlemlerin elektronik ortamda gerçekleştiremeyeceğini de ifade etmek gerekmektedir. Dolayısıyla teknik altyapı hazır olana kadar kripto varlıklar yalnızca icra müdürünün verdiği haciz kararı doğrultusunda ve İİK m. 89 kapsamında hizmet sağlayıcılarına gönderilecek haciz ihbarnameleri aracılığıyla gerçekleştirilebilecektir. Ancak İİK m. 89

²⁵ Özsoy, *Kripto Para Haczi*, 93; Boran Güneysu, “Dijital Çağda Takip Hukukundaki Gelişmeler”, 369; Nesibe Kurt Konca ve Seyhan Selçuk, “Kripto Varlık Alacaklarına İlişkin Davalarda Görevli Mahkeme”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, No. 166 (2023), 92; Ahmet Aymaz, “Kripto Paraların Haczi”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 72/4 (2023), 1682-1684; Sezgin, *Takibin ve Haczin Konusu Bakımından Kripto Paralar*, 115.

kapsamında kripto varlıklara ilişkin muhafaza tedbiri uygulanırken teorik olarak merkeziyetsiz kripto varlıkların doğası gereği doğrudan m. 89 kapsamına girmediği de unutulmamalıdır²⁶. Zira İİK m. 89 hükmü gereğince muhafaza tedbiri alınabilmesi için takip borçlusunun üçüncü kişiye karşı ileri sürebileceği bir hakkın varlığı şarttır. Oysa merkezi olmayan yapısı nedeniyle Bitcoin ve diğer merkeziyetsiz kripto varlıklar alacak olarak ağa karşı ileri sürülemediğinden nispi bir hak olarak kabul edilemez. Bu nedenle yalnızca belirli bir miktarda kripto varlık sahibi olmak İİK m. 89'a göre doğrudan işlem yapılmasına imkân tanımamaktadır²⁷. Sonuç olarak pratikte ancak sözleşmeye dayalı alacak niteliği taşıyan veya lisanslı hizmet sağlayıcılar nezdindeki kayıtlı varlıklar üzerinden işlem yapılabilmektedir.

Kripto varlıkların hacine ilişkin belirli başlı bazı hususlara yer verilmesi Türk Hukuku açısından önemli bir gelişme olsa da kanaatimizce söz konusu düzenlemenin ayrı bir başlık altında olması daha doğru bir yaklaşım olur. Zira hacze ilişkin hususlar “*Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcılarının Denetimi ve Uygulanacak Yaptırımlar*” başlıklı m. 99/B düzenlemesinde yer alması başlıkla içeriğin uyumuna sebep olmaktadır. Bu bağlamda, kanun yapma tekniği açısından daha uygun bir düzenleme yapılabilmesi için hacze ilişkin hükümlerinin “*Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcılarının Uygulanacağı Haciz ve Tedbir İşlemleri*” gibi ayrı bir başlık altında ele alınmasının daha doğru olacağı kanaatindeyiz.

Düzenlemenin yerine ilişkin uyumsuzluğun yanı sıra düzenlemenin içeriğinde de kripto varlıkların hacine ilişkin birtakım eksiklikler bulunmaktadır. Zira kripto varlıkların dijital doğası mülkiyetin tespitinden değerlendirilme süreçlerine kadar birçok alanda belirsizlik yaratmaktadır. Bu belirsizlikler haciz işlemlerinin etkinliği ve hukuki güvenliği açısından önemli riskler taşımaktadır. Özellikle kripto varlıkların mülkiyetinin tespiti geleneksel mal varlıklarından farklı olarak dijital ortamda izlenebilirlik ve sahiplik ilişkilerinin karmaşıklığı nedeniyle sorunlu bir alan olarak öne çıkmaktadır. Bu durum haciz işlemlerinin uygulanmasında güçlükler doğurmakta ve ilgili varlıkların sahipliğini belirlemek için yeterli hukuki altyapının sağlanamamasına yol açmaktadır. Dolayısıyla mülkiyetin belirlenmesine ilişkin daha açık ve somut

²⁶ Alman hukukunda alacak haczi (§§ 828 ff. ZPO), borçlunun üçüncü kişiler nezdinde mevcut bir alacak veya hakka sahip olmasını zorunlu kılar. Bu bağlamda doktrinde özellikle currency token niteliğindeki merkeziyetsiz kripto varlıkların belirli bir muhataba yönelmiş bir alacak ilişkisi içermemesi ve merkezi bir borçluya karşı ileri sürülebilecek bir talep doğurmaması nedeniyle, § 398 BGB anlamında bir alacak veya § 413 BGB anlamında bir hak olarak nitelendirilemeyeceği kabul edilmektedir. Buna karşılık bir ihraççıya bağlı olarak ihraç edilen utility token ve investment tokenların somut bir borç ilişkisinden kaynaklanan haklar içermeleri hâlinde alacak haczine konu edilebileceği belirtilmektedir. Warner Marcus, *Kryptowährungen und Token*, Frankfurt: Deutscher Fachverlag GmbH, 2023, 375. Bu yaklaşım üçüncü kişi nezdindeki alacakların haczini düzenleyen İİK m. 89 bakımından da yol gösterici olup merkeziyetsiz kripto varlıkların doğaları gereği m. 89'un varsaydığı üçüncü kişi-borçlu ilişkisiyle her zaman bağdaşmadığını ortaya koyabilir.

²⁷ Yardımcı, “İcra Takibi Yoluyla Bitcoin Alacağının İleri Sürülmesi ve Borçlunun Bitcoinin Haczedilmesi”, 120. Doktrinde, kripto varlıkların § 857 ZPO anlamında “sair bir hak” teşkil edip etmediği, başka bir ifadeyle sahiplerine nispi veya mutlak bir hak tanınıp tanınmayacağı tartışmalı olduğu belirtilmektedir. Badstuber'e göre bir kripto varlık sahibinin herkese karşı belirli bir davranışı talep edebilmesi hâlinde söz konusu hakkın mutlak nitelik taşıdığı ifade edilmektedir. Ancak mutlak haklar bakımından numerus clausus ilkesi geçerli olup kanunda açıkça öngörülmedikçe yeni mutlak hakların ihdas edilemeyeceği belirtilmektedir. Bu bağlamda, § 903 BGB'nin malike eşya üzerinde dilediği gibi tasarruf etme ve başkalarını her türlü müdahaleden dışlama yetkisi tanıyarak mutlak hak niteliği kazandırdığı ifade edilmektedir. Bununla birlikte, § 903 BGB yalnızca eşyalara uygulanabildiği, dolayısıyla bu hükmün yalnızca saklama ortamı (örn; veri taşıyıcısı) bakımından geçerli olduğu ve kripto varlığın kendisine mutlak hak tanımak için kullanılamayacağı belirtilmektedir. Marcus, *Kryptowährungen und Token*, 376.

düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır. Örneğin; kripto varlıkların hangi cüzdanda bulunduğu göre mülkiyetin nasıl tespit edileceği, birden fazla kişinin erişim yetkisine sahip olduğu durumlarda birlikte mülkiyetin nasıl belirleneceği ve üçüncü kişilere devrin hangi hukuki işlemlerle geçerli olacağı hususlarında açık hükümler bulunmamaktadır. Ayrıca haciz işlemlerinde izlenecek usule ilişkin olarak yetkili merciin kim olacağı, teknik erişim ve kilitleme süreçlerinin hangi kurumlar aracılığıyla yürütüleceği gibi konularda da düzenleme eksiklikleri bulunmaktadır.

Bir diğer önemli mesele ise kripto varlıkların değerinin belirlenmesidir. Kripto varlıkların değeri piyasa dalgalanmalarına ve spekülasyon etkilere son derece açıktır. Bu özellikleri ise haciz işlemleri sırasında değer tespitlerinin doğru ve güvenilir bir biçimde yapılmasını zorlaştırmaktadır. Değerleme süreciyle ilgili belirsizlikler hem haciz sürecini hem de ilgili tarafların haklarını koruma altına almayı güçleştirmektedir. Bu nedenle değer belirleme sürecine dair daha ayrıntılı ve bağımsız bir düzenlemenin yapılması gerekmektedir. Özellikle bağımsız bir değerlendirme otoritesinin veya piyasa fiyatlarının nasıl dikkate alınacağına dair net bir çerçeve oluşturulması haciz işlemlerinin şeffaf ve adil bir şekilde gerçekleştirilmesi için büyük önem taşımaktadır. Değerleme sürecinde fiyat dalgalanmalarından doğabilecek belirsizlikler dikkate alınarak yazılı ve belgelendirilmiş kayıtların tutulması zorunlu olmalıdır. Bu çerçevede, icra dairesi aşırı volatilité²⁸ veya spekülasyon hareketlerin bulunduğu durumlarda bir başka deyişle piyasa değerinden emin olamadığı durumlarda uzman bilirkişilerden görüş alınmalıdır. Haciz işlemi sırasında kripto varlığın parasal karşılığı, ya haciz müzekkeresinin ilgili kuruluşa tebliğ edildiği andaki değer üzerinden icra dosyasına yazılabilir. Ancak kripto varlıkların yüksek volatilitesi nedeniyle bu değerler sabit nitelik taşıyamamalıdır²⁹. Bu nedenle söz konusu parasal karşılıklar, icra dosyasında yalnızca tespit ve bilgilendirme amacıyla yer almalı; nihai bir değer olarak kabul edilmemelidir. Alacağın tahsilatında esas alınacak değer, haczedilen varlığın fiilen paraya çevrildiği zamandaki piyasa fiyatına göre kesinleşir. Dolayısıyla kripto varlıkların haczinde parasal değerinin dosyaya yazılması yalnızca yaklaşık ve geçici bir tespit niteliği taşıyabilir.

Kripto varlık hizmet sağlayıcıları nezdinde saklanan kripto varlıkların haczine ilişkin halihazırdaki mevzuatsal durum bu şekildedir. Dolayısıyla günümüz itibarıyla söz konusu varlıkların haczine ilişkin kanuni düzenlemeler İcra ve İflas Kanunu'nda değil Sermaye Piyasası

²⁸ Volatilité, finansal piyasalarda belirli bir ürünün belirli bir zaman içerisinde fiyatında yaşanan oynaklıdır. "Volatilité Nedir?", Erişim Tarihi: 06.01.2025, <https://www.qnbinvest.com.tr/forex/forex-terimler-sozlugu/volatilité-nedir#:~:text=Volatilité%2C%20finansal%20piyasalarda%20belirli%20bir,artt%C4%B1%C4%9F%C4%B1%20d%C3%B6nemlerde%20volatilité%20y%C3%BCsek%20olur.>

²⁹ Hatta bu nedenle İsviçre hukukunda DLT-token'ların paraya çevrilmesi sürecinde, bu varlıkların çoğu zaman likit piyasalarda işlem görmesi ve güvenilir piyasa fiyatlarının mevcut olması sebebiyle klasik anlamda bir açık artırma yapılmasına genellikle ihtiyaç duyulmadığı ifade edilmektedir. Bu nedenle kanunda öngörülen koşulların gerçekleşmesi hâlinde DLT-token'ların ilgili ticaret platformları aracılığıyla paraya dönüştürülmesi suretiyle paraya çevrilmesi mümkündür (SchKG m. 116, 130). Söz konusu paraya çevirme işlemlerinde özellikle platform komisyonları ve işlem ücretleri gibi masrafların yüksek olabileceği göz önünde bulundurularak bu giderlerin paraya çevirme bedelinden öncelikle karşılanacağı dikkate alınması gerektiği de belirtilmektedir (SchKG m. 144). Öte yandan, DLT-token'ların yüksek volatilitéye sahip olması nedeniyle değer kaybı riskinin azaltılması amacıyla erken paraya çevirme yoluna gidilmesinin hem borçlunun hem de alacaklıların menfaatine hizmet ettiği ve tamamlama haczine başvurulması ihtiyacını da azaltıcı bir işlev gördüğü vurgulanmaktadır (SchKG m. 124, 145). Vock ve Hofmann, "DLT-basierte Token: Pfändung und Konkursbeschlagn", 313.

Kanunu'nda bulunmaktadır. 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nda kripto varlıkları haczine ilişkin herhangi bir düzenleme yer almasa da Cebri İcra Kanunu Taslağı'nda da birtakım düzenlemeler yer verildiği görülmektedir. Bu kapsamda öncelikle Taslak m. 154/3 ikinci cümlesinde *“Borçlu, mal beyanında 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasındaki tanıma giren kripto varlıklarını da beyan eder.”* şeklinde bir hükme yer verilerek kripto varlıkların da mal beyanı kapsamında bildirilmesi gerektiğine yer verilmektedir. Söz konusu düzenleme kripto varlıkların tespiti açısından önemli bir adım olsa da kanaatimizce madde içerisindeki yeri doğru değildir. Zira ilgili hüküm borçlunun mal beyanının kapsamını belirleyen birinci fıkranın devamında değil hacizde tertibin düzenlendiği üçüncü fıkranın devamında yer almaktadır. Taslakta mal beyanının yanı sıra SPK m. 99/B düzenlenmeyen ve bizim de eksiklik olarak belirttiğimiz hususlardan olan kripto varlıkların değerinin belirlenmesine ilişkin de düzenleme bulunmaktadır. Kıymet takdiri usulünün düzenlendiği m.175/2' ye göre; *“...kripto varlıkların kıymetlerinin takdiri, bu konuda uzman bilirkişi tarafından yapılır. Bu durumda kıymet takdirinin, bilirkişilik bölge kurulu listesinde kayıtlı ve bu konuda Adalet Bakanlığınca izin verilen bilirkişilere, bunların bulunmaması hâlinde listede kayıtlı diğer bilirkişilere yaptırılması zorunludur”*. Söz konusu düzenleme kripto varlıkların kıymet takdirinin haciz ve paraya çevirme gibi hukuki işlemlerin uygulanabilmesi açısından kritik bir adım olduğunu vurgulamaktadır. Kripto varlıklar, geleneksel malvarlıklarından farklı olarak soyut ve dijital nitelikte olduğundan değerlendirme sürecinde özel bir uzmanlık gerekmektedir. Bu nedenle düzenleme kıymet takdirinin yalnızca uzmanlaşmış bilirkişiler tarafından yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Özellikle, bilirkişilik bölge kurulu listesinde kayıtlı ve Adalet Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş kişiler referans alınarak değerlendirilmesi öngörülmektedir. Bu yaklaşım değerlemenin doğruluk ve güvenilirliğinin artırılmasına katkı sağlamaktadır. Dolayısıyla bu düzenleme kripto varlıkların hukuki statüsünün pekiştirilmesi ve piyasa düzeninin sağlanması açısından önemli bir adım olarak değerlendirilebilir.

Bu düzenlemelerin yanında Taslak m.191'de kripto varlığın kapsamı ardından da kripto varlık hizmet sağlayıcıları nezdinde saklanan kripto varlıklarla ilgili haciz taleplerinin SPK'daki düzenlemeye ile uyumlu olacak şekilde kripto varlık hizmet sağlayıcıları tarafından yerine getirileceği belirtilmektedir³⁰. Yine SPK m. 99/B ile paralel şekilde nakit ve kripto varlıkların

³⁰ Cebri İcra Kanunu Taslağı Madde 191 Gerekçe: *“Maddeyle, kripto varlıkların haczine ve paraya çevrilmesine ilişkin esaslar düzenlenmektedir. Hâli hazırda borçlunun kripto varlıklarının haczedilip haczedilemeyeceği, haczedilebilecekse bunun nasıl olacağı ve ne gibi muhafaza tedbirlerine konu olabileceği hususları öğreti ve uygulamada tartışmalıdır. Kripto varlıkların uygulamada nadir de olsa haczedildikleri görülmektedir. Bu çerçevede konu kanuni düzenlemeye kavuşturulmak istenmiştir. Bu sayede borçlunun malvarlıklarını kripto varlıklara çevirerek olası hacizlerden kaçmaya çalışması engellenmiş ve alacaklı ve borçlu arasındaki menfaat dengesi korunmuş olacaktır. Maddenin ilk fıkrasında haciz konusu yapılabilecek kripto varlıkların tespitinde 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasına atıfta bulunmaktadır. Kripto varlıkların haczi bakımından, kripto varlığın bulunduğu (veya saklandığı) yer dikkate alınarak ikili bir ayırım yapılmıştır. Bu bağlamda, maddenin ikinci fıkrasında; borçlunun, kripto varlık hizmet sağlayıcıları nezdinde saklanan kripto varlıklarının haczi düzenlenmiştir. Bu kripto varlıkların haczine ilişkin talepler, yalnızca kripto varlık hizmet sağlayıcıları tarafından yerine getirilecektir. Buna karşılık kripto varlık hizmet sağlayıcıları nezdinde bulunan nakit ve kripto varlıkların bilişim sistemleri vasıtasıyla sorgulanması ve elektronik ortamda haczedilebilmesi hakkı, 156'ncı maddeye göre gerçekleştirilecektir. Maddenin üçüncü fıkrasında, borçlunun elinde bulunan kripto cüzdan cihazında saklanan kripto varlıkların haczi düzenlenmektedir. Bu kripto varlıkların haczinde 168 inci maddenin üçüncü fıkrası kıyasen uygulanır. Kripto varlıkların niteliği gereği, bunların*

bilişim sistemleri vasıtasıyla sorgulanarak elektronik ortamda hacze ilişkin hükümlerin uygulanacağı da yer verilmektedir. Haczedilen kripto varlıkların icra ve iflas dairesince muhafazasının şekline ve paraya çevrilmesine ilişkin usul ve esaslara ise Taslak'ta yer verilmemekte ve m. 192'de söz konusu usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği düzenlenmektedir³¹. Haczedilen kripto varlıkların muhafazası ve paraya çevrilmesine ilişkin usul ve esasların yönetmelik ile belirlenmesi uygulama kolaylığı sağlamakla birlikte hukuki güvenlik, şeffaflık, uluslararası uyumluluk ve uygulama etkinliği bakımından çeşitli sakıncalar barındırmaktadır. Özellikle kanunilik ve cebri icra tedbirlerinin sınırlılığı ilkesi uyarınca cebri icra hukukunda müdahale teşkil eden işlemlerin kanunla öngörülmüş usul ve yöntemler çerçevesinde usulü, şekli ve kapsamı belirli olacak şekilde yürütülerek tarafların hak ve yükümlülüklerinin öngörülebilir olması gerekmektedir³². Kripto varlıkların haczi ve paraya çevrilmesine ilişkin hususların yalnızca yönetmelik düzeyinde düzenlenmesi hâlinde; hangi kripto varlıkların hacze konu olabileceği, haczin hangi yöntemlerle uygulanacağı ve paraya çevirme sürecinin hangi süre ve prosedürlere tabi olacağı konularında belirsizliklerin ortaya çıkması kaçınılmazdır. Ortaya çıkabilecek söz konusu belirsizlikler takip yollarının sınırlılığı ve belirliliği ilkesinin zedelenmesine yol açabilecek niteliktedir. Kripto varlıklara ilişkin haciz ve paraya çevirme süreçlerinin kanun düzeyinde açık ve net biçimde düzenlenmesi, hukuki güvenliği güçlendirecek, uygulamada keyfiliğin önüne geçecek ve taraf menfaatleri arasında daha dengeli bir koruma sağlayacaktır. Böyle bir normatif tercih alacaklının etkin bir icra yoluna erişimini temin ederken borçlunun temel haklarının korunmasına da hizmet edecektir. Bu nedenle kripto varlıklara ilişkin söz konusu düzenlemelerin yönetmelikle sınırlı tutulmayarak kanunla belirlenmesi daha sağlam ve öngörülebilir bir hukuki çerçeve oluşturulması açısından isabetli olacaktır.

2. Borçlunun Kendi Cüzdanında Saklanan Kripto Varlıkların Haczi

7218 sayılı Kanun ile getirilen düzenlemeler yalnızca kripto varlık hizmet sağlayıcıları nezdinde saklanan kripto varlıkların haczinde uygulama alanı bulmaktadır. Kripto varlık hizmet sağlayıcıları nezdinden saklanmayan bir başka deyişle borçlunun kendi cüzdanında saklanan kripto varlıkların haczinde ilgili hükümlerin uygulanması mümkün değildir. Dolayısıyla söz konusu kripto varlıkların haczine ilişkin herhangi bir özel düzenleme bulunmamaktadır.

Borçlunun kendi cüzdanında saklanan kripto varlıkların haczine ilişkin özel düzenleme olmasa da doktrinde her şeyden önce söz konusu kripto varlıkların da mal beyanında bulunurken bildirilmesi gerektiği belirtilmektedir. Aksi takdirde mal beyanına ilişkin İcra ve İflas Kanunu'ndaki yaptırımların uygulanması gündeme gelebilmektedir. Bu kapsamda borçlu mal beyanında bulunmuş olsa dahi beyanında kripto varlıklarını (örneğin Bitcoin, Ethereum gibi dijital varlıklar) kasten gizlemesi ve sonradan bu varlıkların mevcut olduğunun tespiti hâlinde

saklandıkları cihaz icra ve iflas dairesi tarafından muhafaza altına alınmadıkça, bu varlıklar haczedilmiş sayılmayacaktır.”, Mevzuat Genel Müdürlüğü, <https://mgm.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/cebr-icra-kanunu-taslak24072025041230>, E.T. 04.09.25.

³¹ 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu kapsamında kripto varlıkların paraya çevrilmesine ilişkin bkz. Bilgili ve Cengil, “İcra ve İflas Hukuku Yönüyle Kripto Paralar İlişkin Bazı Meseleler”, 105; Kurt Konca ve Selçuk, “Kripto Varlık Alacaklarına İlişkin Davalarda Görevli Mahkeme”, 93,94;

³² Muhammet Özkes, *İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2009, 97; Pınar Çiftçi, *İcra Hukukunda Menfaat Dengesi*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2010, 125-130.

İİK m. 338 kapsamındaki cezaî yaptırımların uygulanabileceği de ifade edilmektedir³³. Zira anılan maddeye göre mal beyanında gerçeğe aykırı bilgi veren veya malvarlığının bir kısmını gizleyen kişi hakkında hapis cezası uygulanmaktadır.

Borçlunun kendi cüzdanında saklanan kripto varlıkların haczi, genel hükümler çerçevesinde değerlendirilmelidir. Bu kapsamda doktrinde farklı görüşler ileri sürülmektedir. Bir görüşe göre; kripto varlıkların İİK m. 88/1’de haczedilen paralar, banknotlar, hamiline yazılı senetler, poliçeler ve benzeri cirosu mümkün senetler ile altın, gümüş ve diğer kıymetli şeylerin icra dairesi tarafından muhafaza edilmesine ilişkin hüküm uyarınca haczedilmesi gerekmektedir. Zira söz konusu görüşe göre; borçlunun kendi cüzdanında sakladığı kripto varlıklar, ekonomik değerleri ve devredilebilirlik özellikleri dikkate alındığında “kıymetli şey” kapsamında değerlendirilmeli ve haciz halinde icra dairesi tarafından muhafaza altına alınmalıdır. Borçlunun kendi cüzdanında, özellikle soğuk cüzdanlarda saklanan kripto varlıklar, fiziksel bir donanım üzerinde muhafaza edildiğinden haciz ve muhafaza işlemleri donanım cüzdanı veya USB bellek gibi araçların zilyetliğine el konulması suretiyle gerçekleştirilebilmektedir. Bu bağlamda söz konusu kripto varlıklar açısından İİK m. 88/1 uyarınca fiziki cüzdan cihazlarının icra dairesince teslim alınması gerekmektedir³⁴. Ancak aksi yöndeki görüşe göre; kripto varlıkların “kıymetli şeyler” kapsamında kabul edilerek muhafaza altına alınması yönünde görüşe tereddütle yaklaşmak gerekmektedir. Zira söz konusu görüşün kabulü halinde muhafaza altına alınmadan kripto varlıkların hukuken haczedilmesi mümkün olmayacak ve bu durum da kripto varlıkların haczini oldukça zorlaştıracaktır. Bu nedenle ilgili görüş uyarınca kripto varlıkların İİK m. 88 kapsamında muhafaza altına alınmasa dahi hacizlerinin geçerli olduğunu kabul etmek yönünde bir kanuni düzenleme yapılması gerekmektedir³⁵.

Borçlunun kripto varlıklarını sakladığı cüzdanlar, teknik özelliklerine göre sıcak cüzdan veya soğuk cüzdan olarak sınıflandırılabilir. Sıcak cüzdanlar, internet bağlantısı üzerinden erişilebilen ve genellikle yazılım tabanlı olan cüzdanlardır. Soğuk cüzdanlar ise internet bağlantısı bulunmayan fiziksel donanım aygıtları şeklinde varlıkların çevrimdışı saklandığı cüzdanlardır. Her iki tür cüzdanda da kripto varlıklara erişim ve tasarruf ancak ilgili cüzdanın özel anahtarına sahip olunması ile mümkündür. Bu özel anahtar dijital varlıkların kontrolünü sağlayan eşsiz bir şifre olup üçüncü kişilerin eline geçmesi teknik olarak son derece güçtür. Zira özel anahtarlar, gelişmiş güvenlik protokolleriyle korunmakta olup yetkisiz erişim neredeyse imkânsızdır³⁶.

³³ Bilgili ve Cengil, “İcra ve İflas Hukuku Yönüyle Kripto Paralar İlişkin Bazı Meseleler”, 103,104; Yardımcı, “İcra Takibi Yoluyla Bitcoin Alacağıının İleri Sürülmesi ve Borçlunun Bitcoinin Haczedilmesi”,115; Balıkçı, “Dava ve Takip Konusu Olması Bakımından Kripto Paralar”, 300; Sezgin, *Takibin ve Haczin Konusu Bakımından Kripto Paralar*, 115.

³⁴ Bilgili ve Cengil, “İcra ve İflas Hukuku Yönüyle Kripto Paralar İlişkin Bazı Meseleler”, 103,104; Yardımcı, “İcra Takibi Yoluyla Bitcoin Alacağıının İleri Sürülmesi ve Borçlunun Bitcoinin Haczedilmesi”, 119, 120; Boran Güneysu, “Dijital Çağda Takip Hukukundaki Gelişmeler”, 369; Aymaz, “Kripto Paraların Haczi”, 1689; *Takibin ve Haczin Konusu Bakımından Kripto Paralar*, 116. İsviçre doktrininde, dağıtık defter teknolojisine (Distributed Ledger Technology – DLT) dayalı olarak oluşturulan ve temsil edilen DLT-token’ların tümü bakımından haczin bu şekilde gerçekleştirilmesi gerektiğini savunan görüşlerin olduğu ifade edilmektedir. Bu yaklaşımın her bir token türü açısından uygun olmadığı ve token’ların hukuki ve teknik niteliklerine göre farklı haciz yöntemlerinin benimsenmesi gerektiği de ileri sürülmektedir. Vock ve Hofmann, “DLT-basierte Token: Pfändung und Konkursbeschlag”, 312.

³⁵ Bulut, “Kripto Varlıkların Haczi ve Paraya Çevrilmesi”, 63.

³⁶ Balıkçı, “Dava ve Takip Konusu Olması Bakımından Kripto Paralar”, 301.

Dolayısıyla borçlunun kripto varlıklarına doğrudan erişim sağlanabilmesi için özel anahtarın borçlu tarafından icra dairesine teslim edilmesi veya bu anahtara erişimin mümkün hale getirilmesi gerekmektedir.

İcra hukuku bakımından İİK m. 80/3 hükmü borçluyu, kilitli yerleri açmak ve hacze imkân sağlamakla yükümlü kılmaktadır. Dolayısıyla borçlunun kripto varlıkları sıcak cüzdana ise icra memuru borçludan cüzdana erişim sağlamasını ve özel anahtarını girerek cüzdanı açmasını talep edebilir. Öte yandan kripto varlıklar soğuk cüzdanda yani donanım cüzdanında saklanıyorsa bu cihazlar İİK m. 80/4 kapsamında “kıymetli şey” olarak kabul edildiğinden cihazın bulunduğu yer icra memuru tarafından zorla açtırılarak fiziksel olarak muhafaza altına alınabilir³⁷. Hukuken İİK m. 80/4 kapsamında icra memurunun zor kullanma yetkisinin mümkün olduğu düşünülse de fiilen bu zorlamanın gerçekleştirilemeyeceği haklı olarak ifade edilmektedir³⁸. İsviçre hukukunda da borçlunun, İsviçre İcra ve İflas Kanunu (Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs (SchKG)) m. 91 ve m. 222 uyarınca kendisine ait kripto varlıkları malvarlığı unsuru olarak beyan etmesi ve bu varlıkların paraya çevrilmesini mümkün kılan bilgileri, özellikle erişim anahtarlarını, icra makamına teslim etmesi gerektiği yönünde bir yükümlülüğün bulunduğu kabul edilmektedir. Ancak bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi hâlinde zorla ifanın fiilen mümkün olmadığı özellikle vurgulanmaktadır. Zira kripto varlıklar üzerindeki tasarruf yetkisi, kural olarak kriptografik anahtar çiftine fiilî hâkimiyetin varlığına bağlı olup borçlunun anahtarları teslim etmemesi, gizlemesi ya da erişimini kaybettiğini ileri sürmesi durumlarında, icra makamlarının cebri güç kullanarak kripto varlıklara doğrudan erişebilmesi teknik açıdan mümkün değildir. Bu nedenle SchKG m. 91/3 ve m. 222/3 hükümleri ancak erişim anahtarlarının fiziksel ya da elektronik olarak mevcut olması hâlinde fiilî bir anlam taşımaktadır³⁹. Dolayısıyla söz konusu hukuki araçlara rağmen özel anahtar bilgisine erişim sağlanamadığı sürece kripto varlıkların fiilî olarak haczedilmesi ve paraya çevrilmesi büyük ölçüde borçlunun iş birliğine bağlı olduğu açıkça anlaşılmaktadır. Böyle bir durum da cebri icra hukukunun etkinliğini kripto varlıklar bakımından zayıflatmakta ve uygulamada önemli güçlükler doğurmaktadır. Bu nedenle kripto varlıkların icra sistemi içinde işlevsel bir şekilde haczedilebilmesi için açık, teknik gerçekliği gözeten ve uygulamaya elverişli özel yasal düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır. Nitekim Cebri İcra Kanunu Taslağı'nda mal beyanı, kıymet takdiri ve kripto varlık hizmet sağlayıcıları nezdinde saklanan kripto varlıklarıyla ilgili hacizlerin yanı sıra borçlunun kendi cüzdanında sakladığı kripto varlıkların haczi m. 191/3'te ayrıca düzenlenmektedir. İlgili hükme göre;

“Borçlunun elinde bulunan kripto cüzdan cihazında saklanan kripto varlıkların haczi hâlinde, cihazda saklanan kripto varlıklara erişim bakımından 168 inci maddenin üçüncü fıkrası kıyasen uygulanır. Bu şekilde haczedilen kripto varlıkların saklandığı cihaz icra ve iflas dairesi tarafından muhafaza altına alınmadıkça, bu varlıklar haczedilmiş sayılmaz.”

³⁷ Boran Güneysu, “Dijital Çağda Takip Hukukundaki Gelişmeler”, 369; Bulut, “Kripto Varlıkların Haczi ve Paraya Çevrilmesi”, 62,63.

³⁸ Boran Güneysu, “Dijital Çağda Takip Hukukundaki Gelişmeler”, 369.

³⁹ Vock ve Hofmann, “DLT-basierte Token: Pfändung und Konkursbeschlagnahme”, 311; Zogg, “Zwangsvollstreckungsrechtliche Behandlung von Kryptowährungen”, 11,12.

Söz konusu taslak hüküm kripto varlıkların haczine ilişkin uygulamada yaşanan hukuki belirsizlikleri gidermeye yönelik bir adım teşkil etmekte ve özellikle borçlunun kendi elinde bulundurduğu donanım cüzdanları bakımından uygulanabilir bir çözüm sunmaktadır. Maddede atıfta bulunulan İİK m. 168/3 hükmü uyarınca borçlu talep halinde kapalı ve kilitli yerleri açmak ve buralardaki eşyayı göstermek zorundadır ve gerektiğinde bu yerler zorla açtırılır. Bu kapsamda kripto varlıkların haczinde borçlunun elinde bulunan donanım cüzdanları, fiziksel olarak kapalı ve kilitli yerler kapsamında değerlendirilebilmekte ve icra memuru zorla açtırarak kripto varlıklara erişim sağlayabilmektedir. Ayrıca ilgili düzenlemede açıkça geçerli bir hacizden bahsedebilmek için donanım cüzdanının icra dairesince muhafaza altına alınması gerektiğine de yer verilmektedir.

Cebri İcra Kanunu Taslağı m. 191/4³te yer alan borçlunun kendi elinde bulunan kripto cüzdan cihazında saklanan kripto varlıkların haczi hususundaki düzenleme mevcut hukuki boşlukların giderilmesine yönelik kayda değer bir ilerleme teşkil etmektedir. Ancak taslakta yer alan bu önemli ilerlemeye rağmen bazı eksikliklerin bulunduğu gerçeği de göz önünde bulundurulmalıdır. Özellikle borçlunun mobil cihazında veya bilgisayarında non-custodial sıcak cüzdanlar aracılığıyla saklandığı ve yönetildiği kripto varlıkların haczi hususunda açık ve uygulamaya elverişli düzenlemeler bulunmamaktadır. Söz konusu kripto varlıklara erişim sadece borçlunun kontrolünde bulunan özel anahtar (private key) bilgisine dayanmakta olup borçlu bu bilgiyi paylaşmadığı takdirde varlıklara erişim fiilen mümkün olamamaktadır⁴⁰. Bu durum cebri icra hukukunun etkinliğini ciddi ölçüde zayıflatmakta ve alacaklıların haklarını koruma noktasında önemli güçlükler yaratmaktadır. Dolayısıyla taslak hükmün kapsamının borçlunun kendi sıcak cüzdanında bulunan kripto varlıkları da net ve pratik şekilde kapsayacak şekilde genişletilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda kanaatimizce borçlunun kripto varlıklarının yalnızca cüzdan cihazında değil, elektronik ortamda (mobil veya masaüstü) bulunan non-custodial cüzdanlarda saklanması hâlinde de icra dairesine hacze elverişli şekilde erişimin sağlanmasına yönelik açık bir düzenlemeye yer verilmelidir. Bu çerçevede icra dairesinin, söz konusu cüzdanlara erişimi mümkün kılan bilgilerin veya teknik imkânların sağlanmasını borçludan talep edebilmesi; borçlunun bu yükümlülüğe kasten uymaması hâlinde ise taziyik hapsi yaptırımının uygulanabilmesi cebri icra hukukunun etkinliği ve alacaklının korunması ilkeleri bakımından yerinde olacaktır.

İlgili düzenlemelerin yanı sıra doktrinde icra dairelerinde özel bir kripto para cüzdanı oluşturulup hacze konu varlıkların bu cüzdanda muhafaza edilerek paraya çevrilmesi gerektiği yönünde görüşler de bulunmaktadır⁴¹. Söz konusu yaklaşım borçlunun kripto varlıklar üzerindeki tasarruf yetkisinin daha doğrudan ve hızlı biçimde sınırlandırılmasını sağlayarak alacaklının korunmasını güçlendirebilir. Bununla birlikte önerinin mevcut hukuki çerçeve bakımından önemli sakıncalar barındırdığı da göz ardı edilmemelidir. Her şeyden önce haklı olarak belirtildiği üzere icra dairelerinin kripto varlık cüzdanı edinmesi, transfer işlemlerini

⁴⁰ D'avoine, "Cryptoassets: Their typology, classification and treatment in a crisis and insolvency", 16.

⁴¹ Bilgili ve Cengil, "İcra ve İflas Hukuku Yönüyle Kripto Paralar İlişkin Bazı Meseleler", 104; Yardımcı, "İcra Takibi Yoluyla Bitcoin Alacağının İleri Sürülmesi ve Borçlunun Bitcoinin Haczedilmesi", 120, 121; Sezgin, *Takibin ve Haczin Konusu Bakımından Kripto Paralar*, 117.

gerçekleştirmesi ve bu varlıkları paraya çevirmesi yönünde açık ve detaylı bir yetki düzenlemesi gerekmektedir⁴². Ayrıca kripto varlıkların yüksek volatilitesi, değer tespiti ve kur farklarından doğabilecek riskler ile siber güvenlik ve sorumluluk rejiminin nasıl belirleneceği hususları bu yöntemin uygulanabilirliğini güçleştirmektedir. Bu nedenle icra dairelerinin doğrudan kripto varlık cüzdanı edinmesine dayalı bir sistemin hayata geçirilebilmesi için açık kanuni düzenlemelere, teknik altyapıya ve sorumluluk sınırlarının net bir şekilde belirlenmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Kripto varlıkların haczi sürecinde icra dairelerine borçlunun varlıkları üzerinde geçici tasarruf ve transfer yetkisi tanınması sürecin etkinliğini artıracak temel bir adım olarak değerlendirilebilir. Bu yetkinin yalnızca haciz kararı sonrası ve lisanslı hizmet sağlayıcılar aracılığıyla kullanılması hukuki belirsizliği azaltırken işlemlerin şeffaf ve denetlenebilir olmasını sağlayabilir. İşlemlerin merkezi ve güvenli bir dijital cüzdan üzerinden kayda alınması ve her transferin zaman damgası ile raporlanması hem izlenebilirlik hem de olası uyuşmazlıklarda kanıt niteliği açısından önem arz etmektedir. Ayrıca siber saldırı veya teknik hatalardan kaynaklanabilecek zararların sigorta veya devlet garantisi mekanizmalarıyla sınırlandırılması icra dairelerinin sorumluluklarını netleştirmek ve riskleri kontrol altına almak için düşünülmeli gereken hususlardandır. Yine memurların sorumluluklarının yetki sınırları çerçevesinde açıkça belirlenmesi yetki dışı hareketlerden doğabilecek sorunların önüne geçilmesi açısından önemli bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bütün bu sistemin güvenli ve doğru bir şekilde işleyebilmesi için de icra dairelerinin kripto varlıkların teknik ve hukuki özelliklerini anlayabilecek düzeyde uzmanlaşmış olması zorunludur. Bu kapsamda memurların blockchain, dijital cüzdan kullanımı, volatiliteler ve uluslararası boyutlar gibi konularda eğitilmiş olmaları risklerin öngörülmesi ve gerekli önlemlerin alınması açısından kritik öneme sahiptir. Son olarak paraya çevirme aşamasında ortaya çıkabilecek fiyat farkları ve kur değişimlerinden doğan risklerin sabit değerlendirme veya risk paylaşım mekanizmalarıyla yönetilmesi alacaklı ile borçlu arasında adil bir denge sağlamak ve hukuki sürecin öngörülebilirliğini temin etmek açısından dikkate alınmalıdır. Sistemin karmaşıklığı, teknik altyapı gereklilikleri ve icra dairelerinin uzmanlık ihtiyacı göz önünde bulundurulduğunda söz konusu düzenlemenin kısa vadede kabul edilip uygulamaya konulmasının kolay olmayacağı açıktır.

SONUÇ

Kripto varlıkların hukuki niteliği, klasik eşya ve hak kavramlarının sınırlarını zorlayan teknoloji odaklı bir olgu olarak hukuk düzeninin karşısına çıkmaktadır. Maddi varlıklarının bulunmaması, merkezi otoriteye bağlı olmamaları ve blok zinciri teknolojisine dayanmaları onları mevcut düzenlemeler içinde doğrudan karşılık bulamayacak bir konuma yerleştirmektedir. Bununla birlikte iktisadi değer taşımaları ve devredilebilir olmaları nedeniyle kripto varlıkların malvarlığı değeri olarak kabul edilmesi hem doktrin hem de yargı içtihatları bakımından giderek güçlenen bir yaklaşım haline gelmiştir.

Haciz hukuku açısından bakıldığında, kripto varlıkların malvarlığı değerleri arasında kabul edilmesi, icra hukukunun temel amacına, yani alacaklının tatminine hizmet etmektedir. Ancak kripto varlıkların doğası gereği anonimlik, transfer kolaylığı, teknik bilgi gerekliliği ve

⁴² Balıkcı, "Dava ve Takip Konusu Olması Bakımından Kripto Paralar", 302.

yurtdışı borsalar aracılığıyla saklanabilmeleri, uygulamada ciddi güçlükler doğurmaktadır. Bu sebeple, yalnızca mevcut hükümlerle yetinilmesi mümkün değildir; teknolojik gelişmeler ışığında daha açık ve somut düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır.

7218 sayılı Kanun ile getirilen düzenlemeler, kripto varlık hizmet sağlayıcılarını belirli denetim ve izin mekanizmalarına bağlaması açısından önemli bir adımdır. Bununla birlikte, söz konusu düzenlemeler daha çok sermaye piyasası ve mali denetim boyutuna odaklanmakta, icra ve iflas hukuku bakımından ortaya çıkabilecek sorunlara doğrudan bir çözüm sunmamaktadır. Bu yönüyle kanun, icra hukukuna yansıyan etkileri bakımından dolaylı ve yetersiz kalmaktadır.

Cebri İcra Kanunu Taslağı ise kripto varlıkların malvarlığı değerleri arasında açıkça sayılması ve hizmet sağlayıcılar aracılığıyla haczedilebilmesine imkân tanınması bakımından önemli bir yenilik getirmektedir. Bununla birlikte taslağın da bazı eksiklikler taşıdığı açıktır. Kripto varlıkların farklı türleri (örneğin stablecoin, token veya NFT) ayrıştırılmadan tek bir kategori altında düzenlenmiştir. Hizmet sağlayıcıdan bağımsız kullanılan soğuk cüzdanlara ilişkin herhangi bir hüküm öngörülmemiştir ki bu durum borçluların varlıklarını bu yöntemle haciz dışına çıkarmalarına imkân tanıyacaktı. Ayrıca yurtdışı borsalarda tutulan varlıklara yönelik herhangi bir iş birliği mekanizması getirilmemiştir. Bu noktada mevzuatın yalnızca çerçeve hükümlerle sınırlı kalması uygulamada icra organlarının işlevselliğini önemli ölçüde zayıflatacaktır. Kripto varlıkların cebri icraya konu olabilmesi için varlık türleri bakımından ayrıntılı hükümler getirilmesi, soğuk cüzdanların izlenebilirliği için teknik çözümler geliştirilmesi, yabancı borsalarla uluslararası iş birliği mekanizmalarının öngörülmesi ve hizmet sağlayıcılara açık, icra edilebilir yükümlülükler yüklenmesi gerekmektedir. Ayrıca icra dairelerinin teknik donanımının güçlendirilmesi ve bu alanda görev yapacak personelin eğitilmesi zorunludur.

Kripto varlıkların haczinde borçlu ile iş birliği yapmak oldukça önem arz ettiğinden haczin etkili bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için borçluya birtakım yükümlülüklerin getirilmesi gerekmektedir. Borçluya kripto varlıkların haczi açısından getirilmesi gereken ilk yükümlülük mal beyanında bildirmesi gereken hususlarda kendisini göstermektedir. Bu kapsamda kanaatimizce; *“Borçlu, mal beyanında kripto varlıklarını, bunların türünü, yaklaşık değerini ve tasarruf yetkisini kullandığı cüzdan türünü bildirmekle yükümlüdür.”* şeklinde bir düzenlemeye yer verilebilir. Mal beyanın yanı sıra borçlunun bildirdiği kripto varlıkların erişimi hususunda da beyan verme yükümlülüğü getirilmesi gerekmektedir. Söz konusu yükümlülük ise; *“Borçlunun elinde veya münhasır kontrolünde bulunan kripto varlıkların fiziki kripto cüzdan cihazlarında ya da elektronik ortamda (mobil, masaüstü, web tabanlı veya benzeri) kullanılan non-custodial cüzdanlarda saklanması hâlinde icra dairesi bu kripto varlıkların haczini mümkün kılacak şekilde erişimin sağlanmasını borçludan talep edebilir. Bu kapsamda icra dairesi kripto varlıklara erişimi sağlayan özel anahtar, kurtarma ifadeleri (seed phrase) veya benzeri güvenlik bilgilerinin haczin gerçekleştirilmesiyle sınırlı olmak üzere yazılı olarak teslim edilmesini isteyebilir.”* şeklinde belirtilebilir. Borçluya ilişkin söz konusu yükümlülüklerin etkili bir şekilde uygulanabilmesi için de belirtilen yükümlülüklere aykırılığın yaptırımına (tazyik hapsi) da yer verilmelidir. Söz konusu yaptırım da ayrı bir “Kripto varlıklara ilişkin yükümlülükler aykırılık” başlıklı

hükümde “*Bu Kanunun kripto varlıkların haczine ilişkin hükümleri uyarınca icra dairesi tarafından kripto varlıkların haczini mümkün kılacak şekilde erişimin sağlanması veya bu erişimi temin eden bilgi, veri yahut teknik imkânların sunulması yönünde kendisine yükümlülük yüklenen borçlu söz konusu yükümlülüklere kasten aykırı davrandığı takdirde, yükümlülüklerin etkili biçimde yerine getirilmesini teminen üç aya kadar tazyik hapsine karar verilir. Tazyik hapsi, borçlunun yükümlülüğü yerine getirmesi hâlinde derhâl sona erer.*” şeklinde belirtilebilir.

Kripto varlıklara ilişkin netleştirilmesi gereken hususlardan birisi de söz konusu varlıkların değer tespitlerine ilişkindir. Bu hususta Cebri İcra Kanunu Taslağı’nda kıymet takdirinin uzman bilirkişiler tarafından yapılmasına ilişkin düzenlemeye yer verilse de kanaatimizce; “*Kripto varlıkların haczi sırasında yapılacak kıymet takdiri, haciz müzekkeresinin ilgili kuruluşa tebliğ edildiği tarihteki piyasa değeri esas alınarak gerçekleştirilir. Kıymet takdirinde güvenilir ve lisanslı kripto varlık hizmet sağlayıcılarının fiyatlarının ortalaması esas alınır. Aşırı dalgalanma veya piyasa belirsizliği hâlinde bağımsız değerlendirme kuruluşunun veya bu konuda bilirkişinin görüşüne başvurulur.*” şeklinde bir düzenleme de düşünülebilir. Kripto varlıkların haciz anındaki değeri ile paraya çevrilme anındaki değeri arasında farklılık söz konusu olabileceğinden kanaatimizce bu husus da kanuni düzenlemelerde belirtilebilir. Söz konusu düzenlemenin; “*Haczedilen kripto varlıkların parasal karşılığı yalnızca dosyada tespit ve bilgilendirme amacıyla kaydedilir. Haczin kesin parasal değeri, varlığın fiilen paraya çevrildiği zamandaki piyasa fiyatına göre belirlenir. Dosyada yer alan değer, tahmini ve geçici nitelikte olup alacağın tahsilatında esas alınacak değer, satış veya dönüşüm anındaki piyasa fiyatına göre kesinleşir.*” şeklinde olabilir.

Sonuç olarak, kripto varlıkların Türk hukukunda haczedilebilir malvarlığı değerleri arasında yer aldığı kabul edilmelidir. Ancak bunun uygulamada etkili ve güvenli şekilde hayata geçirilebilmesi için yalnızca mevcut hükümler değil, aynı zamanda açık, kapsamlı ve teknolojiye uyumlu mevzuat düzenlemeleri gereklidir. 7218 sayılı Kanun’un sağladığı çerçeve güçlendirilmeli, Cebri İcra Kanunu Taslağı ise daha ayrıntılı ve uygulamaya elverişli hale getirilmelidir. Böylelikle hem alacaklının tatmin hakkı güvence altına alınacak, hem de borçlunun hakları korunarak dengeli ve çağdaş bir icra sistemi tesis edilecektir.

KAYNAKÇA

- Amenitsch, Christopher. "Examination of Cryptocurrency Whitepapers: Impact on Memecoin Returns". Master's Thesis. Alpen-Adria-Universität Klagenfurt. 2023.
- Antal, Claudia, Tudor Cioara, Ionut Anghel, Marcel Antal and Ioan Salomie. "Distributed Ledger Technology Review and Decentralized Applications Development Guidelines". *Future Internet*. 13/62 (2021): 1-32.
- Arslan Ramazan vd., *İcra ve İflas Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2024.
- Atalı, Murat, İbrahim Ermenek ve Ersin Erdoğan, *İcra ve İflas Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2024.
- Atlantic Council, CBDC Tracker.(2024). Erişim 5 Eylül 2025. <https://www.atlanticcouncil.org/cbdctracker/>.
- Aymaz, Ahmet. "Kripto Paraların Haczi". Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 72/4 (2023): 1635-1700.
- Aytekin Burak ve Ramiz Arslan, "Bitcoin'in mi Var Derdin Var: Kripto Varlıkların Hukuki Konumu". Baseak Cora Papers. No:9. (2021):1-9. Erişim 5 Eylül 2025. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3895800.
- Bakkaloğlu, Arzu Neşe. *Dijital Para*. Ankara: Astana Yayınları, 2023.
- Balıkçı, Eylül. "Dava ve Takip Konusu Olabilmesi Bakımından Kripto Paralar". *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 16/2 (2021): 273-312.
- Bank for International Settlements (BIS), Central Bank Digital Currencies: Legal Aspects of Retail CBDCs.2024. Erişim 5 Eylül 2025. <https://www.bis.org/publ/bppdf/bispap159.htm>.
- Bartolucci, Silvia and Andrei Kirilenko. "A Model of The Optimal Selection Of Crypto Assets". *Royal Society Open Science*. 7 (2020): 1-18.
- Bilgili, Fatih ve M. Fatih Cengil. "İcra ve İflas Hukuku Yönüyle Kripto Paralar İlişkin Bazı Meseleler". *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 7/1 (2019):99-109.
- Boran Güneysu, Nilüfer. "Dijital Çağda Takip Hukukundaki Gelişmeler", *Dijital Çağda Medeni Yargı*, (ed. Muhammet Özekes), Ankara: Adalet Yayınevi, 2022: 353-382.
- Boran Güneysu, Nilüfer ve Burak Memiş. "Bitcoin ve İcra Hukuku", *Fides Law Review*, 1/1 (2018), 82-89.
- Bullmann, Dirk, Jonas Klemm and Andrea Pinna, "In Search for Stability in Crypto-Assets: Are Stablecoins the Solution?". Occasional Paper. No:230 (2019). European Central Bank, Erişim 5 Eylül 2025. <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecb.op230-d57946be3b.en.pdf>
- Bulut, Uğur. "Kripto Varlıkların Haczi ve Paraya Çevrilmesi". *Terazi Hukuk Dergisi*, 203 (2023): 53-69.
- Çiftçi, Pınar. *İcra Hukukunda Menfaat Dengesi*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2010.
- Çon, Ömer. "Kripto Varlıkların İcra ve İflas Kanunlarında Görünümüne Dair İsviçre Örneği". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, 51 (2022):229-258.
- D'avoine, Marc. "Cryptoassets: Their typology, classification and treatment in a crisis and insolvency", *Eurofenix*, Summer (2022): 16-17.
- European Commission, Proposal for a Regulation on the Establishment of the Digital Euro COM (2023) 369 final, 28 June 2023. Erişim 5 Eylül 2025. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52023PC0369>.
- Haber Stuart and W. Scott Stornetta. "How To Time-Stamp a Digital Document". *Journal of Cryptology*. 3. (1991): 99-111.

- HCCH (Hague Conference on Private International Law), *Exploratory Work: Private International Law Aspects of Central Bank Digital Currencies (CBDCs)*, Prel Doc No 4 (January 2024). Erişim 5 Eylül 2025. <https://assets.hcch.net/docs/29eba099-b35d-4f2d-abe5-c1db40270f55.pdf>.
- İmamoğlu, Deniz Alp. *Kripto Para Birimleri ve Türk Hukukunda Düzenlenmesi*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2024.
- Kochergin, Dmitry. "Crypto Assets: Economic Nature, Classification and Regulation of Turnover". *International Organisations Research Journal*. 17/3 (2022): 75-130.
- Kurt Konca Nesibe ve Seyhan Selçuk. "Kripto Varlık Alacaklarına İlişkin Davalarda Görevli Mahkeme". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*. no. 166 (2023), 61-100.
- Marcus, Warner. *Kryptowährungen und Token*, Frankfurt: Deutscher Fachverlag GmbH, 2023.
- Nakamoto, Satoshi. "Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System". Erişim 5 Eylül 2025. <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>.
- Özekes, Muhammet. *İcra Hukukunda Temel Haklar ve İlkeler*, Ankara: Adalet Yayınevi, 2009.
- Özsoy, İlker Mete. *Kripto Para Hacı*. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2021.
- Pekcanitez Hakan vd. *İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2023.
- QNB Invest, "Volatilite Nedir?", Erişim Tarihi: 06.01.2025, <https://www.qnbinvest.com.tr/forex/forex-terimler-sozlugu/volatilite-nedir#:~:text=Volatilite%2C%20finansal%20piyasalarda%20belirli%20bir,artt%C4%B1%C4%9F%C4%B1%20d%C3%B6nemlerde%20volatilite%20y%C3%BCksek%20olur>.
- Sezgin, Gökmen. *Takibin ve Haczin Konusu Bakımından Kripto Paralar*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Şafak, Emre, Çağlar Arslan, Mesut Gözütok ve Tacettin Köprülü. "Dağıtık Defter Teknolojileri ve Uygulama Alanları Üzerine Bir İnceleme". *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*. 29 (2021): 36-45.
- Turan, Zübeyir. "Kripto Paralar, Bitcoin, Blockchain, Petro Gold, Dijital Para ve Kullanım Alanları". *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 11/3 (2018): 1-5.
- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), *Dijital Türk Lirası Birinci Faz Değerlendirme Raporu* (2023).
- UNIDROIT, *Principles on Digital Assets and Private Law* (2023).
- Xu, Chaowei and Banggui Jin. "Digital Currency in China: Pilot Implementations, Legal Challenges and Prospects", *Juridical Tribune*. 12/2. (2022): 177-194.
- Yardımcı, Taner Emre. "İcra Takibi Yoluyla Bitcoin Alacağının İleri Sürülmesi ve Borçlunun Bitcoinin Haczedilmesi", *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 23/3 (2019): 97-128.
- Zetsche, Dirk A, Ross P Buckley, Douglas W Arner and Janos N Barberis, "Regulating Libra: The Transformative Potential of Facebook's Cryptocurrency and Possible Regulatory Responses", *University of Illinois Law Review*. 10/2.(2020).
- Zogg, Samuel. "Zwangsvollstreckungsrechtliche Behandlung von Kryptowährungen" *Recht*, 1, (2021): 1-23.

EXTENDED SUMMARY

SEIZURE OF CRYPTO-ASSETS IN LIGHT OF LAW NO. 7518 AND THE DRAFT LAW ON COMPULSORY ENFORCEMENT

Merve Çağlak Melez, PhD.

Erciyes University, mervecaglak@erciyes.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0001-5659-589X>

In recent years, the rapid advancement of digital technologies has led to profound transformations in financial markets. One of the most significant outcomes of this transformation is the emergence and widespread use of crypto-assets. Built on blockchain technology and operating independently of centralised authorities, crypto-assets fundamentally differ from traditional financial instruments. While their decentralised and borderless nature offers innovative investment opportunities, it also poses serious challenges for legal systems, particularly with regard to regulation, supervision, and compliance.

In Türkiye, the first concrete legislative step addressing the legal status of crypto-assets was taken with the enactment of Law No. 7518 in 2023. This law established a regulatory framework for the licensing and supervision of crypto-asset service providers under the authority of the Capital Markets Board (SPK), primarily aiming to ensure market integrity and investor protection. Despite its regulatory importance, Law No. 7518 does not contain provisions directly addressing enforcement or insolvency law. Consequently, fundamental issues—such as how crypto-assets may be seized, identified, accessed, valued, and liquidated—remain largely unresolved within the existing legal framework.

To address this normative gap, the Draft Law on Compulsory Enforcement introduces significant innovations by explicitly recognising crypto-assets as seizable components of the debtor's estate and permitting their seizure through licensed crypto-asset service providers. This constitutes an important step towards aligning enforcement law with technological developments. Nevertheless, the draft law remains incomplete, particularly insofar as it does not sufficiently address situations in which crypto-assets are held outside the custody of service providers. As a result, the practical effectiveness of seizure measures is considerably limited.

A particularly critical shortcoming of the draft law is its silence regarding cold wallets and other non-custodial storage methods. Crypto-assets stored offline or under the debtor's exclusive control may remain beyond the reach of conventional enforcement mechanisms. In such circumstances, the success of seizure largely depends on the debtor's cooperation. However, the draft law does not establish clear rules governing the debtor's obligations to disclose, provide access to, or transfer such assets for enforcement purposes. This regulatory omission risks rendering seizure decisions ineffective in practice.

This study argues that the effective seizure of crypto-assets requires the imposition of clear, explicit, and enforceable obligations on the debtor. First, the scope of the debtor's asset disclosure obligation should be expanded to expressly include crypto-assets. The debtor should be required to declare the existence of crypto-assets, their approximate value, and the means through which control and disposition are exercised. Such an obligation would significantly enhance the detectability of crypto-assets during enforcement proceedings and reduce information asymmetry between the parties.

In addition to disclosure obligations, the debtor should also be subject to a duty to cooperate by providing access-related information where necessary. Where crypto-assets are stored in hardware wallets or other non-custodial digital wallets under the debtor's exclusive control, enforcement authorities should be empowered to require the debtor to facilitate access for the purpose of seizure. This may include the submission of private keys, recovery phrases (seed phrases), or comparable security credentials, provided that such measures are strictly limited to the execution of the seizure and accompanied by appropriate procedural safeguards.

To ensure the effectiveness of these obligations, the introduction of a coercive enforcement mechanism is necessary. A specific statutory provision addressing non-compliance with crypto-asset-related duties could allow for coercive detention (*tazyik hapsi*) of up to three months where the debtor intentionally fails to comply with disclosure or access obligations. Such detention should terminate immediately upon fulfilment of the obligation and should be understood not as a punitive sanction, but as a procedural instrument designed to secure compliance and ensure the effectiveness of enforcement proceedings.

Another issue requiring clarification concerns the valuation of crypto-assets at the time of seizure. Although the Draft Law on Compulsory Enforcement envisages valuation by expert appraisers, more detailed normative guidance is required. This study proposes that valuation should be based on the market value of the crypto-asset on the date the seizure notice is served on the relevant service provider. The valuation should rely on average prices obtained from reliable and licensed crypto-asset service providers, while cases of extreme volatility or market uncertainty should allow recourse to independent valuation institutions or specialised experts.

Given the inherent volatility of crypto-assets, discrepancies frequently arise between their value at the time of seizure and their value at the time of liquidation. Accordingly, statutory provisions should clarify that the value recorded in the enforcement file is provisional and serves solely informational purposes. The definitive value should be determined according to the market price at the time of actual liquidation, thereby ensuring a fair balance between the interests of creditors and debtors.

In conclusion, while there is an emerging consensus in Turkish legal doctrine that crypto-assets constitute seizable assets within enforcement law, mere recognition

is insufficient. The regulatory framework introduced by Law No. 7518 must be complemented by enforcement-specific rules, and the Draft Law on Compulsory Enforcement should be refined to include clearer, more detailed, and technologically responsive provisions. Regulating debtor obligations, addressing non-custodial storage, and clarifying valuation principles are essential steps towards establishing an effective and modern enforcement regime capable of responding to the challenges posed by digital assets.